

Panelonderzoek houtrook 2021

Foto: Freeimages.com / Kim W

Stad met een hart

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Aanleiding en opzet	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Opzet	3
2. Resultaten	4
2.1 Gebruik open haard en houtkachel	4
2.2 Ervaren hinder van houtrook	6
2.3 Bekendheid houtrookcampagne	10
2.4 Opmerkingen van panelleden	12
2.5 Vergelijking met gemeente Utrecht	13
Noten	14

Samenvatting

De gemeente wil de bewustwording rond houtrook verder doorzetten. De wethouder luchtkwaliteit heeft daarom verzocht om recente cijfers over houtrook en de bekendheid van de gemeentelijke campagne. Daarom voerde Onderzoek & Statistiek in november 2021 (net als in 2018 en 2016) een panelonderzoek uit over houtrook.

In 2021 ervaren meer panelleden wel eens hinder van een houtkachel of houtgestookte open haard dan voorgaande jaren (van 28% in 2016, naar 35% in 2018, naar 40% in 2021). Wat opvalt is dat alleen mensen zonder houtkachel of open haard meer hinder ervaren. Onder de mensen die zelf een houtkachel of open haard hebben, is de ervaren hinder in 2021 hetzelfde als in 2018 en in 2016.

Het aandeel panelleden (38%) dat wel eens hinder ervaart van een barbecue, vuurkorf of 'hot tub' is niet toegenomen tussen 2018 en 2021. Tussen 2016 en 2018 nam het aandeel panelleden dat hinder ervaart nog toe (van 29% naar 37%).

Sinds 2016 nemen steeds meer panelleden met een houtkachel of houtgestookte open haard maatregelen om hinder van houtrook te voorkomen of beperken. In 2016 nam 77% maatregelen, in 2018 83% en in 2021 91%. De meest genomen maatregel is het stoken van gedroogd, onbehandeld hout, maar veel panelleden nemen ook andere maatregelen. Relatief weinig panelleden (4%) maken afspraken met omwonenden over hun stookgedrag.

Panelleden die wel eens hinder van houtrook ervaren, ondernemen in 2021 even vaak actie als in 2018. Ze sluiten vooral deuren en ramen.

Dus: hoewel meer panelleden met een houtkachel of open haard maatregelen nemen om hinder van houtrook te beperken of voorkomen, ervaren toch ook meer panelleden hinder. Mogelijk is de coronacrisis

hierop van invloed; mensen zijn vaker thuis en stoken daardoor mogelijk vaker de houtkachel of open haard. Ook is het mogelijk dat mensen die vaker thuis zijn, vaker hinder ervaren. Daarnaast kunnen mensen zich bewuster zijn geworden van de gezondheidseffecten (door bijvoorbeeld media-aandacht voor houtrook), en daardoor vaker houtrook als hinder ervaren. Ten tijde van dit onderzoek kwamen er berichten over stijgende gasprijzen. Ook dit kan (in de toekomst) invloed hebben op stookgedrag en ervaren hinder.

Met de campagne 'Houtstoken, minder romantisch dan je denkt' vraagt de gemeente aandacht voor houtrook. Driekwart (74%) van de panelleden kent deze campagne niet. Van degenen die de campagne wel hebben gezien of erover hebben gehoord, zegt een deel anders te denken of handelen.

Wat opvalt in dit onderzoek zijn de uitgesproken meningen van panelleden over houtrook. Een deel vindt de aandacht voor houtrook betuttelend en/of spreekt over 'leven en laten leven'. Terwijl een ander deel de aandacht hiervoor goed vindt en regels voor het stoken willen of een verbod op één of meerdere bronnen van houtrook.

1. Aanleiding en opzet

1.1 Aanleiding

Landelijk is er steeds meer aandacht voor hinder van houtrook. In Amersfoort is het thema houtrook onderdeel van het overkoepelende doel om de luchtkwaliteit te verbeteren en fijnstof in de stad terug te dringen. De gemeente wil de bewustwording rond houtrook verder doorzetten en de wethouder luchtkwaliteit heeft daarom verzocht om recente cijfers over houtrook en de bekendheid van de gemeentelijke campagne.

In 2016 en 2018 heeft Onderzoek en Statistiek (O&S) op verzoek van de afdeling Woon- en werkklimaat, team milieu, en de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving, al onderzoek gedaan naar houtrook. Onderzoek en Statistiek (O&S) is gevraagd om dit onderzoek opnieuw uit te voeren.

1.2 Opzet

O&S voerde dit onderzoek uit via het AmersfoortPanel. Dit panel bestaat uit circa 5.000 Amersfoorters van 18 jaar en ouder die in het verleden hebben aangegeven bereid te zijn om enkele keren per jaar deel te nemen aan een online onderzoek. Het AmersfoortPanel vormt geen perfecte afspiegeling van alle Amersfoorters. Het telt bijvoorbeeld relatief veel maatschappelijk betrokken mensen, hoger opgeleiden en Amersfoorters van middelbare leeftijd.

In november 2021 ontvingen de leden van het AmersfoortPanel een e-mail om deel te nemen aan het onderzoek. In totaal vulden 2.785 panelleden de vragenlijst in. Dit is een respons van 60%.

In de vragenlijst zijn de vragen over frequentie en soort ervaren hinder alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van houtrook. In de rapportage zijn de antwoordpercentages echter gerelateerd aan alle panelleden. Op deze manier kunnen we weergeven hoe groot de hinder is onder alle panelleden in plaats van uitsluitend onder de panelleden die wel eens hinder ervaren.

De vragen over het gebruik van open haard en houtkachel en het nemen van maatregelen om hinder hiervan te voorkomen, zijn vanzelfsprekend wel uitsluitend gerelateerd aan de mensen die een houtkachel of open haard hebben. Die vragen zijn immers niet van toepassing voor panelleden zonder open haard of houtkachel. Ook de vraag over ondernomen acties bij hinder van houtrook is gerelateerd aan mensen die wel eens hinder ervaren. Immers, mensen die geen hinder ervaren, zullen ook geen acties hoeven ondernemen.

Betrouwbaarheid en significantie

Kleine gemeten verschillen zijn niet altijd statistisch significant. 'Significant' betekent dat de kans dat een verschil tussen twee percentages of gemiddelden op toeval berust kleiner is dan 5%. In dit rapport zijn vooral de significante verschillen beschreven ten opzichte van 2018 en 2016.

2. Resultaten

2.1 Gebruik open haard en houtkachel

21% panelleden heeft houtkachel of open haard

Eén op de vijf panelleden heeft een houtkachel of houtgestookte open haard in de woning. Vrijwel niemand heeft zowel een houtkachel als open haard. Deze percentages zijn in 2021 hetzelfde als in 2018 en 2016.

Tabel 2: Percentage panelleden met houtkachel of houtgestookte open haard in de woning

Een houtkachel	12%
Een houtgestookte open haard	9%
Zowel een houtkachel als een houtgestookte open haard	0%
Nee	79%

Toelichting: vanwege afronding tellen de percentages niet altijd precies op tot 100%.

Bron: O&S Amersfoort

Houtkachel en open haard vooral voor sfeerverwarming

De meeste panelleden met een houtkachel of open haard binnen gebruiken deze voor sfeerverwarming. Dit geldt vooral voor degenen met een open haard (71%). Overigens gebruikt 18% van de panelleden met een open haard deze nooit. Panelleden met een houtkachel gebruiken deze meestal wel; behalve voor sfeerverwarming (58%) ook voor bijverwarming naast de primaire verwarming (33%). De houtkachel en open haard worden relatief weinig gebruikt als primaire verwarming (respectievelijk 4% en 1%).

Tabel 1: Functie houtkachel of open haard binnen

	Houtkachel	Open haard
Sfeerverwarming (af en toe)	58%	71%
Bijverwarming naast de primaire verwarming	33%	10%
Primaire verwarming (om het huis mee te verwarmen)	4%	1%
Ik gebruik de houtkachel of open haard nooit	6%	18%

Toelichting: vanwege afronding tellen de percentages niet altijd precies op tot 100%.

Bron: O&S Amersfoort

We kunnen de resultaten niet vergelijken met 2016 en 2018, omdat we in 2021 een antwoordcategorie toevoegden ('ik gebruik de houtkachel of open haard nooit').

Meerderheid panelleden stookt op gedroogd, onbehandeld hout

De meeste panelleden (76%) met een open haard of houtkachel stoken op gedroogd, onbehandeld hout uit een winkel of van een bedrijf. Ook stookt 35% op onbehandeld hout dat ze zelf drogen, bijvoorbeeld hout uit de tuin. Een minderheid (4%) stookt op afval of sloophout. Eveneens 4% stookt iets anders, bijvoorbeeld pallets of geperst hout (houtbriketten).

Panelleden stoken in 2021 hetzelfde soort hout als in 2018. Wel stoken panelleden vaker op gedroogd, onbehandeld hout uit een winkel of van een bedrijf (in 2016 64%, in 2021 76%).

Meer panelleden nemen maatregelen om hinder van houtrook te voorkomen of beperken

Aan mensen met een houtkachel of open haard binnen is gevraagd of zij maatregelen nemen om hinder van houtrook voor omwonenden te voorkomen of beperken. Voorbeelden van maatregelen zijn: niet stoken met windstil weer, elk jaar de schoorsteen laten vegen, vuur laten

Figuur 1: Maatregelen die panelleden nemen om hinder van houtrook voor omwonenden te voorkomen of beperken

Toelichting: de percentages tellen op tot meer dan 100%, want respondenten mochten meerdere antwoorden geven.

Bron: O&S Amersfoort

uitbranden en niet smoren. 91% neemt maatregelen. Dit is hoger dan in 2018 (83%) en 2016 (77%).

95% stookt gedroogd, onbehandeld hout om hinder te voorkomen

Bijna alle panelleden die maatregelen nemen stoken gedroogd, onbehandeld hout (95%). Maar veel panelleden nemen ook andere maatregelen om hinder van houtrook voor omwonenden te voorkomen of beperken. Veel genoemde maatregelen zijn onder andere: elk jaar de schoorsteen (laten) vegen (88%), vuur laten uitbranden en niet smoren (88%) en zorgen voor goede verbranding (83%). Gemiddeld nemen panelleden 6 verschillende maatregelen uit de lijst in figuur 1. Slechts 4% van de panelleden maakt afspraken met omwonenden over hun stookgedrag. We kunnen de genomen maatregelen niet met 2018 vergelijken, omdat deze vraag voor het eerst is gesteld.

Geen maatregelen vooral omdat omwonenden nog nooit hebben geklaagd

Bijna één op de tien panelleden (9%) met een houtkachel of open haard binnen neemt geen maatregelen, vooral omdat omwonenden nog nooit hebben geklaagd (8%). Enkelen nemen geen maatregelen omdat ze hier niet van wisten (1%) of het teveel gedoe vinden (1%).

In 2021 zeggen minder panelleden dat ze geen maatregelen nemen omdat omwonenden nog nooit hebben geklaagd. In 2021 noemt 8% dit als reden, terwijl dit in 2018 nog 15% was en in 2016 zelfs 23%. Ook nemen minder panelleden geen maatregelen omdat ze hier niet van wisten: in 2021 noemt 1% dit als reden tegenover 3% in 2018.

2.2 Ervaren hinder van houtrook

In de vragenlijst zijn de vragen over frequentie en soort ervaren hinder alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van houtrook. In de rapportage zijn de antwoordpercentages echter gerelateerd aan alle panelleden. Op deze manier kunnen we weergeven hoe groot de hinder is onder alle panelleden in plaats van uitsluitend onder de panelleden die wel eens hinder ervaren.

Helpt panelleden ervaart geen hinder van houtrook

De helft van de panelleden (49%) ervaart geen hinder van een houtkachel of open haard, noch van een barbecue, vuurkorf of 'hot tub'. Dit is lager dan in 2018 (52%) en 2016 (60%). Dit betekent dat in 2021 dus bijna de helft van de panelleden wel eens hinder van houtrook ervoer. Dit varieert van één of enkele keren per jaar tot wekelijks.

We beschrijven hierna apart de ervaren hinder van houtkachel of open haard, en daarna de ervaren hinder van barbecue, vuurkorf of 'hot tub'.

40% ervaart wel eens hinder van houtkachel of open haard

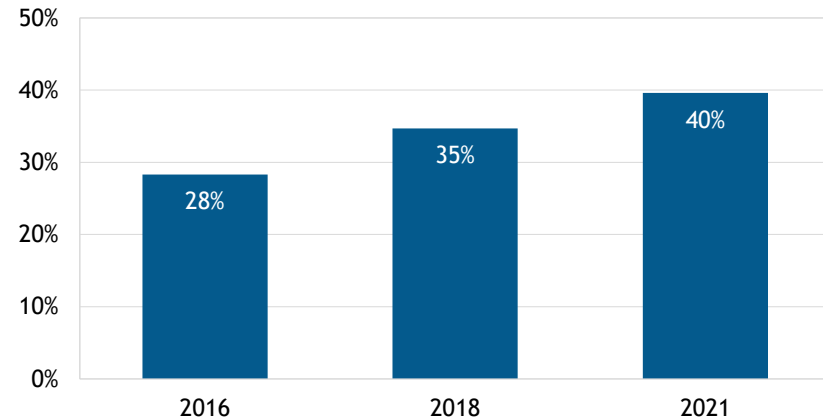
Vier op de tien panelleden ervaren wel eens hinder van een houtkachel of houtgestookte open haard in hun woonomgeving. Mensen die zelf een houtkachel (14%) of open haard (20%) hebben ervaren minder vaak hinder dan mensen zonder houtkachel of open haard (46%).

Volgens panelleden gaat het iets vaker om een houtkachel of houtgestookte open haard binnenshuis (24%) dan buitenshuis (19%), maar 10% zegt dit niet te weten.

Ervaren hinder alleen toegenomen onder mensen zonder kachel of open haard

In 2021 ervaren meer panelleden wel eens hinder van een houtkachel of houtgestookte open haard dan in eerdere jaren. Dit is toegenomen van 28% in 2016, naar 35% in 2018, naar 40% in 2021. Wat opvalt is dat alleen mensen zonder houtkachel of open haard meer hinder ervaren. Onder de mensen die zelf een houtkachel of open haard hebben, is de ervaren hinder in 2021 hetzelfde als in 2018 en in 2016.

Figuur 2: Percentage panelleden dat wel eens hinder ervaart van houtkachel of open haard

Toelichting: het verschil tussen 2016 en 2018, en tussen 2018 en 2021, is statistisch significant.

Bron: O&S Amersfoort

In paragraaf 2.1 beschreven we al dat meer panelleden met een houtkachel of open haard maatregelen nemen om hinder van houtrook te beperken of voorkomen. Maar hoewel meer panelleden dat doen, ervaren toch ook meer panelleden hinder. Mogelijk is de coronacrisis hierop van invloed; mensen zijn vaker thuis en stoken daardoor mogelijk vaker de houtkachel of open haard. Ook is het mogelijk dat mensen die vaker thuis zijn, vaker hinder ervaren. Daarnaast kunnen mensen zich bewuster zijn geworden van de gezondheidseffecten (door bijvoorbeeld media-aandacht voor houtrook), en daardoor vaker houtrook als hinder ervaren. Ten tijde van dit onderzoek kwamen er berichten over stijgende gasprijzen. Ook dit kan (in de toekomst) invloed hebben op stookgedrag en ervaren hinder.

Eén op de zes ervaart in winter wekelijks hinder van houtkachel of open haard

Mensen ervaren in de winter vaker hinder van een houtkachel of open haard, maar ook in de zomermaanden ervaart men hinder. Zo ervaart in de winter één op de zes panelleden (17%) minstens één keer per week hinder van een houtkachel of open haard. In de zomermaanden is dit 7%. Daarnaast ervaart - zowel in de winter als in de zomer - 14% één of enkele keren per maand hinder.

Vaker wekelijks hinder in zomer

Vergeleken met 2018 ervaren in de zomer meer panelleden wekelijks hinder van houtrook door een houtkachel of houtgestookte open haard. Ook zeggen zowel in de zomer als in de winter minder panelleden dat ze nooit hinder ervaren.

Tabel 3: Frequentie ervaren hinder van houtkachel of open haard¹

	Wintermaanden (stookseizoen)	Zomermaanden
1x per week of vaker	17%	7%
1 of enkele keren per maand	14%	14%
1 of enkele keren per jaar	8%	12%
Nooit ²	61%	67%

Toelichting:

¹ Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van een houtkachel of open haard. De antwoordpercentages zijn gerelateerd aan alle panelleden.

² De respondenten die bij de vraag 'Ervart u wel eens hinder van een houtkachel of houtgestookte open haard in uw woonomgeving?' met 'nee' antwoorden, zijn meegeteld bij de antwoordcategorie 'nooit' om deze vraag te kunnen relateren aan alle panelleden.

Vanwege afronding tellen de percentages niet altijd precies op tot 100%.

Bron: O&S Amersfoort

38% ervaart wel eens hinder van barbecue, vuurkorf of 'hot tub'

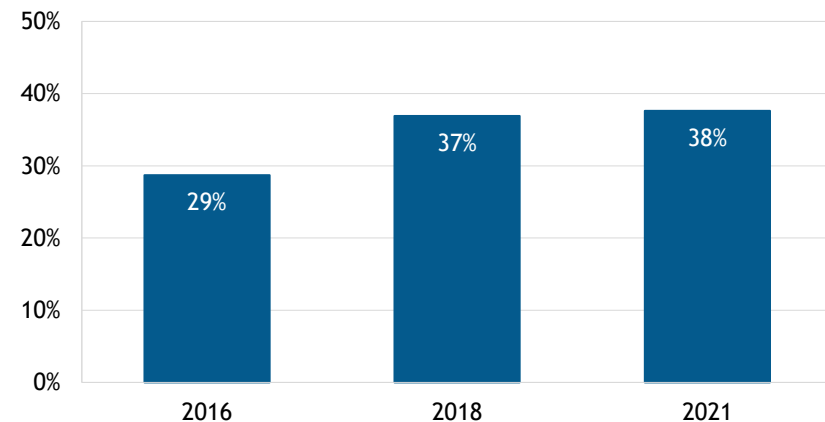
Bijna vier op de tien panelleden (38%) ervaart wel eens hinder van een barbecue, vuurkorf of houtgestookte 'hot tub' in de eigen woonomgeving. Dit aandeel is vergelijkbaar met het aandeel dat hinder ervaart van een houtkachel of houtgestookte open haard (40%).

Eén op de tien ervaart in de zomer wekelijks hinder van barbecue

Zoals te verwachten ervaren mensen vaker hinder van een barbecue in de zomer dan in de winter. In de zomer ervaart 11% wekelijks en nog eens 14% maandelijks hinder van een barbecue, terwijl in de winter 4% wekelijks of maandelijks hinder ervaart.

Van een vuurkorf wordt zowel in de zomer als in de winter wel eens hinder ervaren. In de zomer is dit vaker wekelijks (6%) of maandelijks (12%) het geval dan in de winter. Van een houtgestookte 'hot tub' heeft bijna nooit iemand last.

Figuur 3: Percentage panelleden dat wel eens hinder ervaart van barbecue, vuurkorf of 'hot tub'

Toelichting: het verschil tussen 2016 en 2018 is statistisch significant. Het verschil tussen 2018 en 2021 is niet statistisch significant.

Bron: O&S Amersfoort

Tabel 4: Frequentie ervaren hinder van barbecue, vuurkorf of ‘hot tub’¹

	Barbecue		Vuurkorf		Houtgestookte ‘hot tub’	
	Zomermaanden	Wintermaanden	Zomermaanden	Wintermaanden	Zomermaanden	Wintermaanden
1x per week of vaker	11%	1%	6%	2%	1%	0%
1 of enkele keren per maand	14%	3%	12%	8%	1%	1%
1 of enkele keren per jaar	10%	8%	11%	14%	2%	1%
Nooit ²	64%	89%	71%	77%	96%	97%

Toelichting:

¹ Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van een barbecue, vuurkorf of houtgestookte ‘hot tub’. De antwoordpercentages zijn gerelateerd aan alle panelleden.

² De respondenten die bij de vraag ‘Ervaart u wel eens hinder van een barbecue, vuurkorf of houtgestookte ‘hot tub’ (bubbelbad) in uw woonomgeving?’ met ‘nee’ antwoorden, zijn meegeteld bij de antwoordcategorie ‘nooit’ om deze vraag te kunnen relateren aan alle panelleden.

Vanwege afronding tellen de percentages niet altijd precies op tot 100%.

Bron: O&S

Niet meer panelleden ervaren hinder barbecue, vuurkorf of ‘hot tub’, wel vaker

In 2021 ervaren evenveel panelleden wel eens hinder van een barbecue, vuurkorf of ‘hot tub’ als in 2018. Tussen 2016 en 2018 nam de ervaren hinder nog toe (van 29% naar 37%).

Hoewel in 2021 dus niet meer panelleden hinder ervaren, ervaren zij wel vaker hinder. Zowel in de zomer als de winter zijn de panelleden vaker hinder gaan ervaren. En die ervaren hinder neemt toe bij alle drie de bronnen: barbecue, vuurkorf en houtgestookte ‘hot tub’.

Stoken geeft vooral geuroverlast

Als panelleden wel eens hinder ervaren van houtrook (van een houtkachel, open haard, barbecue, vuurkorf en/of ‘hot tub’), dan is dat vooral geuroverlast. Bijna de helft (45%) van alle panelleden heeft hier last van. Ruim één op de zeven panelleden heeft last van prikkelende ogen en/of hoesten. (Verergering van) astma en COPD wordt door

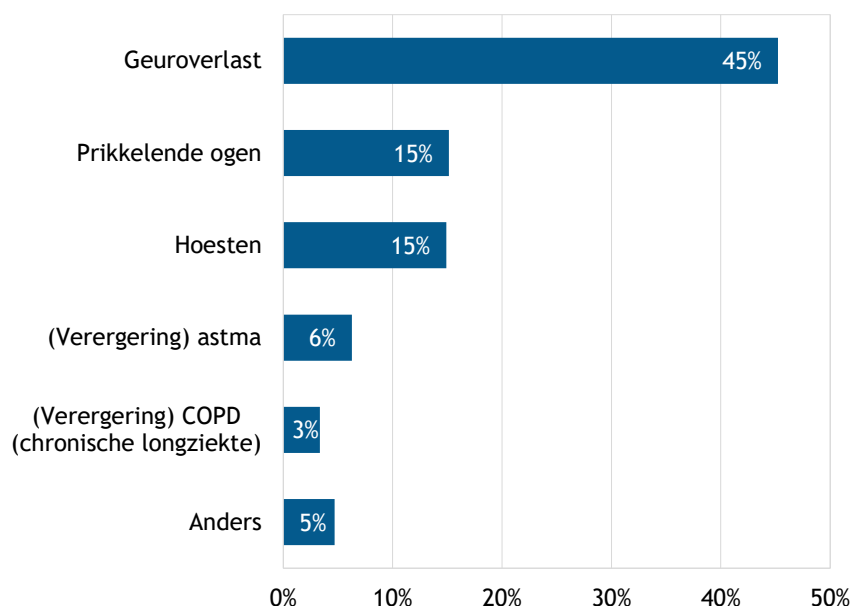
respectievelijk 6% en 3% van de panelleden genoemd. 5% van de panelleden ervaart een andere vorm van hinder dan hierboven genoemd. Veel mensen noemen overlast van rook (in combinatie met stank).

“Rook zorgt er voor dat je bijvoorbeeld de was buiten niet kunt laten drogen ivm stank, ramen niet open laten staan voor ventilatie etc.”

Panelleden ervaren in 2021 dezelfde hinder als in 2018. Kijken we naar de langere termijn, dan zien we dat sinds 2016 meer panelleden prikkelende ogen, hoesten en (verergering van) astma ervaren.

Figuur 4: Ervaren hinder door binnen of buiten stoken in woonomgeving¹

Toelichting:

¹ Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van houtrook. De antwoordpercentages zijn gerelateerd aan alle panelleden. Respondenten mochten meerdere antwoorden geven.

Bron: O&S

15% panelleden onderneemt geen actie bij hinder

In 2021 onderneemt 15% - van de panelleden die wel eens hinder ervaren van houtrook - geen actie. Dit is vergelijkbaar met 2018. Als panelleden wel actie ondernemen, dan is dit meestal deuren en ramen sluiten: 80% van de panelleden die wel eens hinder ervaren doet dit. Andere acties die panelleden geregeld ondernemen zijn: natuurlijke ventilatie (klepraampjes en roosters) sluiten (38%), binnen blijven tot het stoken voorbij is (28%) of in gesprek gaan met de stoker (16%). Sommige mensen

die overlast ervaren, zetten hun WTW-installatie (installatie voor luchtverversing) uit (6%), vertrekken totdat het stoken voorbij is (6%) of dienen een klacht in bij de gemeente (2%).

Panelleden ondernemen bovenstaande acties in 2021 even vaak als in 2018. Vergeleken met 2016 zien we dat meer panelleden die wel eens hinder ervaren actie ondernemen. Panelleden sluiten in 2021 vaker dan in 2016 natuurlijke ventilatie (klepraampjes en roosters) en blijven vaker binnen, of gaan juist weg uit de straat/buurt, totdat het stoken voorbij is.

Tabel 5: Ondernomen acties bij hinder houtrook¹

	2016	2021
Mijn deuren en ramen sluiten	80%	80%
Mijn natuurlijke ventilatie sluiten (klepraampjes en roosters)	33%	38%*
Binnen blijven tot het stoken voorbij is	22%	28%*
In gesprek gaan met de stoker	16%	16%
Ik heb geen actie ondernomen	24%	15%*
Mijn WTW-installatie uitzetten (een installatie voor luchtverversing en verwarming)	4%	6%
Weggaan uit de straat / buurt totdat het stoken voorbij is	4%	6%*
Een klacht indienen bij de gemeente	2%	2%
Anders	4%	3%

Toelichting:

¹ Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die wel eens hinder ervaren van houtrook. Percentages zijn gerelateerd aan de mensen die wel eens hinder ervaren.

De percentages tellen op tot meer dan 100%, want respondenten mochten meerdere antwoorden geven.

* Het verschil tussen 2016 en 2021 is statistisch significant.

Bron: O&S

3% onderneemt andere acties bij hinder

3% van de panelleden neemt andere maatregelen dan hierboven genoemd, bijvoorbeeld afspraken maken met de burens of op straat omlopen. Ook zeggen sommige panelleden dat ze niet weten wie er stookt en er dus ook niemand op kunnen aanspreken. Of als ze dat wel weten, dat ze de stoker niet durven aanspreken of de stoker niet aanspreekbaar is.

“Als ik buiten loop neem ik een omweg om geen hinder te hoeven krijgen.”

“We spreken met de burens af, elkaar te waarschuwen bij barbecue enz. Kunnen we deuren en ramen sluiten.”

“Ik weet niet wie of waar er gestookt wordt, ik kan er dus ook niemand op aanspreken.”

2.3 Bekendheid houtrookcampagne

Een kwart van panelleden kent houtrookcampagne

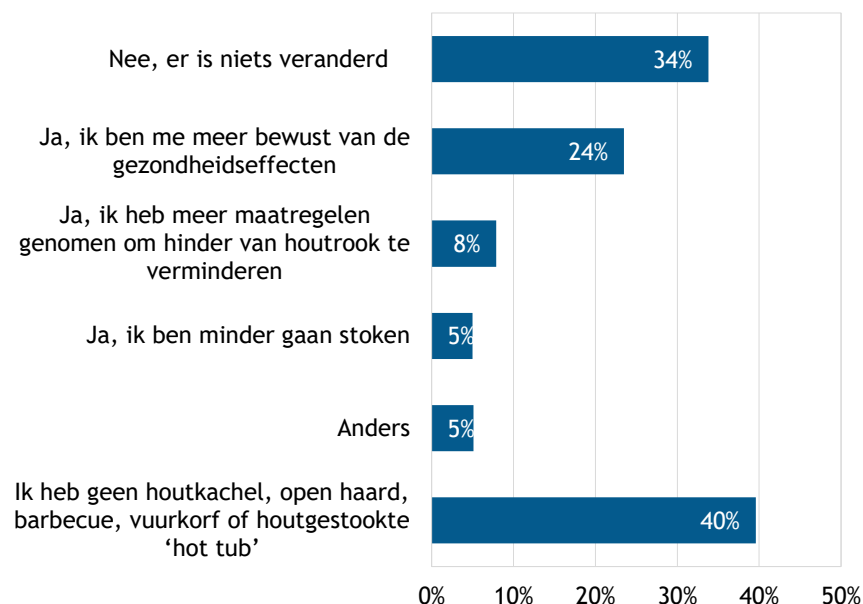
Met de campagne ‘Houtstoken, minder romantisch dan je denkt’ vraagt de gemeente aandacht voor houtrook. De campagne loopt via Facebook, Instagram, twitter en LinkedIn. Een kwart van de panelleden (26%) heeft deze campagne gezien of er over gehoord. Dit betekent dat 74% van de panelleden de campagne niet kent.

De campagne in 2021 is aanmerkelijk bekender dan de campagne in 2018. De campagne ‘Welk rooksignaal geef jij af?’ was destijds vooral op Facebook te zien, en was bij slechts 14% van de panelleden bekend.

Deel panelleden denkt of handelt anders na houtrookcampagne

Aan de panelleden die de campagne kennen, is gevraagd of zij na deze campagne anders denken of handelen. Een derde (34%) van de panelleden zegt dat er niets is veranderd. Daarnaast antwoordt 40% van

Figuur 5: Anders denken of handelen na houtrookcampagne¹

Toelichting:

¹ Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die de campagne hebben gezien of er over hebben gehoord. Percentages zijn gerelateerd aan de mensen die de campagne kennen.

De percentages tellen op tot meer dan 100%, want respondenten mochten meerdere antwoorden geven.

Bron: O&S

de panelleden dat ze geen houtkachel, open haard, barbecue, vuurkorf of houtgestookte 'hot tub' hebben. Een deel van de panelleden denkt of handelt wel anders na het zien van de houtrook campagne. Zo zegt een kwart (24%) zich meer bewust van de gezondheidseffecten te zijn na het zien van of horen over de houtrookcampagne. Verder heeft 8% meer maatregelen genomen om hinder van houtrook te verminderen en is 5%

minder gaan stoken. We kunnen de resultaten niet vergelijken met 2018, omdat we in 2021 een antwoordcategorie toevoegden ('ik heb geen houtkachel, open haard, barbecue, vuurkorf of houtgestookte 'hot tub' (bubbelbad)').

Panelleden nemen diverse maatregelen na campagne

Aan de 8% die antwoordt dat ze na de campagne meer maatregelen hebben genomen om hinder van houtrook te verminderen, is gevraagd welke extra maatregelen zij hebben genomen. Deze panelleden wijzen op de verschillende maatregelen die ze al eerder in de vragenlijst aangaven, en we in paragraaf 2.1 beschreven. Daarnaast zeggen panelleden vooral extra op de weersomstandigheden te letten, en speciale websites te raadplegen, zoals Stookwijzer of RIVM Stookalert. Ook wordt goed hout stoken en minder frequent stoken regelmatig genoemd.

"Ik kijk eigenlijk altijd op de stookwijzer, en die is streng! Verder stook ik niet te lang. Ik geniet erg van mijn houtkachel, en ik denk dat ik er alles aan doe om overlast te beperken."

"De meeste maatregelen namen wij al om de overlast te minimaliseren. We kijken nu nog wat beter naar de weersomstandigheden en het stookadvies."

Verschillende meningen over campagne gemeente

Diverse panelleden maken in de vragenlijst opmerkingen over de campagne. Daaruit blijkt dat panelleden verschillend op de campagne reageren. Sommige panelleden waarderen de aandacht van de gemeente voor houtrook, maar andere panelleden vinden het betuttelend. Daarnaast vinden diverse panelleden het kwalijk dat de campagne alleen via sociale media loopt, terwijl niet alle inwoners dat (willen) gebruiken. Ze willen dat de gemeente ook andere kanalen gebruikt, zoals de gemeentelijke website of lokale krant.

Enkele opmerkingen van panelleden over de gemeentelijke houtrookcampagne

"Ik stook zelf niet hout, dus voor mij is er niets veranderd. Behalve dan dat er nu aandacht voor is en ik hoop dat mensen meer op gaan letten over hoe ze hout branden."

"Ik ging voor de actie al bewust om met het stoken, en heb dus niets veranderd maar doe toch bijna alles wat overlast beperkt."

"Ik stoor mij aan de gemeente, omdat de meeste mensen bewust hout stoken. Wat dacht u van de co2 uitstoot van de stad en de rondwegen rondom Amersfoort [...] Ik begrijp echt wel dat stoken van hout vervelend kan zijn, maar de uitstoot van co2 is vele malen erger!!"

"Bewustwording van de schade van houtrook is belangrijk. Hulde aan de gemeente om hier herhaaldelijk op terug te komen en te informeren."

"Ben best milieubewust, maar sta niet zo achter deze campagne. De gemeente bemoeit zich wat mij betreft dan teveel met zaken die aan de bewoners zelf is."

"Er zijn genoeg mensen die niet op sociale media zitten. Een gemeente moet al haar inwoners zien te bereiken dus kijk ook naar andere kanalen."

2.4 Opmerkingen van panelleden

Uitgesproken meningen panelleden over houtrook

Aan het einde van de vragenlijst konden panelleden opmerkingen maken naar aanleiding van de vragenlijst. Ruim een kwart van de panelleden (bijna 800 personen) gaf een reactie. In de opmerkingen valt op hoe uitgesproken de meningen over houtrook zijn. De meningen in dit onderzoek zijn vergelijkbaar met het onderzoek uit 2018, en vallen grofweg in twee groepen uiteen. In paragraaf 2.3 beschreven we al dat ook de meningen over de campagne uiteenlopen.

Een deel panelleden zegt ‘leven en laten leven’...

Ten eerste een groep panelleden die zegt dat ze geen of beperkt hinder ervaren. Panelleden zeggen bijvoorbeeld dat ze merken dat er wordt gestookt, maar er geen hinder van ondervinden. Anderen spreken over ‘leven en laten leven’ of dat je in een dichtbevolkt gebied wat van elkaar moet kunnen verdragen. Ook zeggen sommigen dat ze (de geur van) kachels of barbecues gezellig vinden.

Deze panelleden vinden de aandacht van de gemeente voor houtrook betuttelend, en zijn kritisch over andere uitstoot, zoals vuurwerk, snelwegen, brommers en scooters, of geplande biomassacentrales. Sommige panelleden merken wel op dat er goed gestookt moet worden en/of niet te vaak.

... terwijl anderen regels of verbod willen

Ten tweede een groep panelleden die regels voor het stoken willen (en handhaving daarvan) of een verbod op één of meerdere bronnen van houtrook. Panelleden noemen hierbij onder andere de ervaren hinder en gevolgen voor de gezondheid en milieu. Verder zeggen sommigen dat stokers niet aanspreekbaar zijn (zie ook paragraaf 2.2) of dat ze stoken niet vinden kunnen in dichtbevolkt gebied. Ook maken panelleden opmerkingen over de mogelijke gevolgen van de stijgende gasprij, zoals frequenter stoken en ervaren hinder.

Deze panelleden vinden de aandacht van de gemeente voor houtrook goed, waarbij sommigen willen dat de gemeente houtstoken verbiedt.

Enkele opmerkingen van panelleden die de verschillende meningen over houtrook illustreren

“Als iedereen zijn houtkachel stookt zoals het hoort ervaren de omwonenden geen overlast.”

“Ik ruik echt wel eens de bbq of vuurkorf van de burens. Ik vind het lekker ruiken en denk: de burens zijn lekker aan het genieten! Wanneer het erg onze kant op rookt doe ik het raam gewoon even dicht. Geen probleem.”

“De maat is vol. In een dichtbevolkte wijk ga je niet lopen stoken. Vooral als je niet weet hoe het moet. Wij ondervinden regelmatig hinder. Vaak zijn de stokers niet makkelijk te achterhalen. Soms echter zie ik grote rookwolken die duiden op nat hout.”

“Ik vind dat dit probleem te groot wordt gemaakt. Ik snap dat er mensen zijn met asmatische aandoeningen of andere problemen. Laat mensen die het wel sfeervol vinden zo af en toe hout stoken. Als het dagelijks gebeurt is het een ander probleem. Ik vind het lastig dat een kleine groep een grote weerslag legt op een grote groep.”

“Van mij mag alle (hout)stook worden verboden. Het stinkt, mensen met bepaalde aandoeningen worden erdoor beperkt in hun doen en laten, en het is slecht voor het milieu.”

“Geen last van rook van hout en of bbq. Ook een beetje van leven en laten leven. Er zijn grotere dingen, ook in het kader van milieu, om je druk over te maken.”

(vervolg)

“De gemeente wil van het gas af maar verbiedt het houtstoken niet. Het rijmt niet dat alles duurzamer moet, maar dat de lucht hier in de wijk gifter is dan ooit. Ik zou graag willen zien dat de gemeente een totaal verbod geeft op het stoken van hout. Het is niet meer van deze tijd dat het toegestaan is je burens te vergiften.”

“Als dit ook niet meer mag, dan moeten ze eerst al die stinkende vervuilende diesel auto's van de weg af halen. Als je langs de weg fietst als zo'n ding langs komt, krijg je meer troep binnen dan dat luchtje van een houtkachel of vuurtje in de buurt.”

“Goed dat de gemeente aandacht hiervoor heeft en indien nodig, hoop ik ook actie onderneemt. Het is niet alleen een overlastprobleem, maar ook een milieuprobleem.”

“De discussie rondom houtstook is bekend. Ik denk dat we vooral de discussie moeten voeren rondom een verantwoorde manier (in plaats van verbieden). Zoals... alleen als de weeromstandigheden het toelaten, moderne kachels met naverbranding, onderhoud en geen 'verkeerd' hout gebruiken. Daarmee zoeken we naar het midden (elkaar vinden in plaats van tegen elkaar in).”

2.5 Vergelijking met gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht heeft in april-mei 2021 een soortgelijk onderzoek uitgevoerd onder hun bewonerspanel.¹ De gemeente Amersfoort heeft enkele vragen hierop afgestemd om enige vergelijking mogelijk te maken. Toch blijven er onderzoekstechnische kanttekeningen, bijvoorbeeld: de vragenlijsten zijn niet volledig identiek en het onderzoek is niet tegelijkertijd uitgevoerd (in Amersfoort in november

tijdens het stookseizoen, en in Utrecht in april-mei na het stookseizoen). Wel is het onderzoek in hetzelfde jaar uitgevoerd. Vanwege deze kanttekeningen dienen de resultaten van onderstaande vergelijking als indicatief te worden beschouwd.

In Amersfoort lijken meer panelleden hinder te ervaren...

In Utrecht ervaart 35% van de respondenten hinder in de woonomgeving van een houtkachel of houtgestookte open haard. In Amersfoort is dit 40%. Mogelijk ervaren meer mensen in Amersfoort hinder, omdat meer huizen in Amersfoort een houtkachel of open haard hebben. Zo is te zien dat in Amersfoort meer panelleden een houtkachel of open haard hebben dan in Utrecht (21% tegenover 14%). Maar ook andere verklaringen voor het verschil in ervaren hinder zijn mogelijk, waaronder de onderzoekstechnische kanttekeningen die hierboven zijn genoemd.

... maar verder weinig verschil met Utrecht

Verder lijken de ervaringen met houtrook in Amersfoort weinig te verschillen van Utrecht. Zo is ook in Utrecht de ervaren hinder van een houtkachel of houtgestookte open haard de laatste jaren toegenomen (van 20% in november 2015 naar 35% in april-mei 2021), en is de meest genoemde hinder stankoverlast. Panelleden die stoken nemen ook vergelijkbare maatregelen om hinder te voorkomen, waarbij droog hout stoken zowel in Amersfoort als Utrecht het vaakst wordt genoemd. En panelleden die hinder ervaren sluiten ook in Utrecht het vaakst ramen en deuren (en luchtroosters). In Utrecht lijken wel minder panelleden actie te ondernemen bij hinder: in Utrecht onderneemt 23% geen actie tegenover 15% in Amersfoort.

Noten

---

¹ Gemeente Utrecht, afdeling Onderzoek & Advies (2021). *Resultaten bewonerspanel houtstook*. Geraadpleegd op 6 december 2021, [www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/publicaties/onderzoek-en-](http://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/publicaties/onderzoek-en-cijfers/meedoen-aan-onderzoek/resultaten-bewonerspanel/resultaten-bewonerspanel-houtstook/)

[cijfers/meedoen-aan-onderzoek/resultaten-bewonerspanel/resultaten-bewonerspanel-houtstook/](http://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/publicaties/onderzoek-en-cijfers/meedoen-aan-onderzoek/resultaten-bewonerspanel/resultaten-bewonerspanel-houtstook/).

Onderzoek en statistiek
Gemeente Amersfoort

Dorien de Bruijn, Marlies Visser

Januari 2022